

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 24.

A Magyar Kurir 28-dik darabjához.

Magyar Ország.

Köszög, Vas-Vármegyében Sep. 24-dikén. — Az ideji Kis-Aszszony napi víz árodások, de különösen a Gyöngyös (Güns) folyó vizének kiöntése még rettenetesebb károkat okoztak, mint annak a mult 1813. esztendőbeli Kis-Aszszony-napi megáradása okozott volt; mivel akkor-is ugyan a tsak most említett Gyöngyös vize (a melly egyébként szárazság idején de különösen a veszedelmesebbik ága tsak nem egészen ki apad és nagyobb részben ki is szárad) tizenöt lábnyira ágyán fellül hullámozott, az idén pedig még a tizenhétlábnyi magasságot is habjaival fellül halladta, s ezen fellül olly sebessen és olly iszörnyű erővel érkezett kiöntése, hogy az utzákon és mezőkön járó s kelő emberek, még sebes futások által sem érkezhettek meg hajlékaikba annélkül, hogy a sebes erővel előre nyomuló víz árja őket utól nem érte volna, mellyért is mindent valamit tsak a vidékeken és a víz tájékán fekvő házokban udvarokon és utzákon talált, azt magával el-sodorván, mind el vitte; a keréttéseket, kő-falakat sőt majd tsak nem minden sár vagy is mörházakat, de leg-inkább a fa és kő-hidakat össze döntötte és el hordta úgy hogy egész Köszög városában a hol ez előt 8 kő és fa hidak számláltattak most tsak egy kő-hid vagy on épen; de nem tsak a keretekben ugymint különösen a Svédies Ur igen gyönyörű mulató drága Anglus kertjében, nem tsak a majorokban ugymint különösen Tek. Genhauser Samuel Postamester és Senátor Ur tettszetes ékes majorjában s nagy hasznú jól el-rendelt kert-

jében a Gyöngyös vize partján, és nem tsak a házokban, a mellyek közül sok számosakat össze döntött s által lukasztott s a honnét különösen a sok tüzelő fát, oszlopokat, hordokat, kádokat, szeke-reket, kotsikat szányokat, vasas kapukat, szoba ajtókat, kút kávákat sajtó fákat és keréttéseket el ragadta; hanem leg-inkább az erdőn, mezőkön és a tsürökben mutatta meg erőszakos kártékonyságának rettenetes boszúját: mivel az erdőkből a számtalan öszve rakott szép bük és cser ölfakat többnyire mind el-sodorta, ugymint különben a nagyobb már le-vágott gerenda épület sajtó és más eszközökre el készített nagy és egész fakot, sőt még sok élő fakot is gyökerestől ki-tekert tsudálatos erejével régi tartós helyeikből, és azokat más földre és helyre de leg-inkább a molnárokknak leg nagyobb galibájokra letette s fővényel és iszappal be-tette: a szántó földeken továbbá a hol még a le aratott gabona nagyobb részét képekben és keresztekben öszve vólt rakva; azt; tudniillik, búzát, rozst, de különösen sok árpát és számtalan zab képeket és kévéket fel emelvén s öszve kevervén, özőnével el-ragadta, és el-emésztette; ezen fellül pedig még a tsürökben és pajtákban sem hagyta az életét annélkül hogy meg ne vesztegette és el nem rontotta volna; mivel a tséplőket a szényekből el ijjesztvén, nem tsak a tsép alatt fekvő kévéket és a már fel-szórt gabonát mind egy szemig el usztatta, s valamint a szény pallóját úgy szinte az istálókéit-is fel-szedvén darabonként magával el vitte. — A csürök osztáljaiban öszve halmozott kévéket pedig iszapjával meg töltvén haszon-

vehetetlenné tette, hanem inkább még a' fölyebb feküvő kékék is mind meg-vesztegedtek, mivel az alább meg nedvesült rész az iszap és nedvesség által okozott fermentáció által meg-fülvén, gőzzével a' fellyebb feküvőket is olly annyira meg bevettette, hogy már harmad napra a' midőn tudniillik egy kis szároz földet a' kékék ki hordatására találni lehetett, azok olly melegék és forrók voltak, hogy a' munkások csak nagy bajjal és ruhákban egészen fel öltözve hordhatták ki azokat a' tsekély térségre. — A' már le kaszáltott réteket is a' szénától meg-fosztván, valamint ezeket, úgy szinte a' kaszálatlanokat is a' legelőkkkel egygyüt, helylyel 's közzel fővényes és zsiros iszappal béborítván egészen el-temette, másutt pedig azokat minden növényektől sött még a' jó földtől is, azt elmosván, egészen meg fosztotta. Ezen hirtelen történt rettenetes nagy víz-árodásnak okául egy más után esendő két izbéli felhőszakadásokat mondanak lenni; t. i. a' Kőszöghi felső és a' Lékai (Luckenhaus) Hertzegi erdőben, a' holott is sok helyeken az egész hegyet, a' hol ez előtt a' leg szebb fák állottanak és a' hol a' ligetes kartsu málna-bokrokban a' gyorsan szökő őzek és félénk nyulak tsapatjai tanyáztak, úgy el-tsufétotta, hogy a' galljos bükfák és az árnyékos tserfák helyett most csak mély örvényeket és olly rettenetes üregeket lehet szemlélni, hogy oda egész házokat sőt még közönséges toronyakat is el lehetne rejteni. Most mindazonáltal hálá légyen a' mindenható Urnak csak ugyan még is szép őszi idők járnak, úgy hogy a' mezei gazdák és szántóvetők a' fel derülő égnek örülvén sokkal vigabb kedvel szántják vetik és vethetik-bé szantó 's ugar földjeiket, mint csak most esztendeje is, azt a' sok eszések és árvizek miatt tehették. — De még más szerentséllenség is érte ugyan mostanában valamint a' Kőszöghi úgy a' vizek tájékán lakozó több szarvász-marhákat tartó 's neve-

ző gazdákat-is, mivel a' leg több szarvász-marhák, a' mellyek az árvíz után az iszapos legelőre hajtatnak, mostanában leg nagyobb rémulésekre és ijedségekre a' házi gazdáknak majd csak nem mind le-betegettek és a' rossz legelőtől származandó úgy nevezett — (Lesendürre) nyavalyában már sok szép darab marhák, minden szorgos segedelem és orvoslás mellett is a' birto-
kosok nagy szomorúságára el-estének.

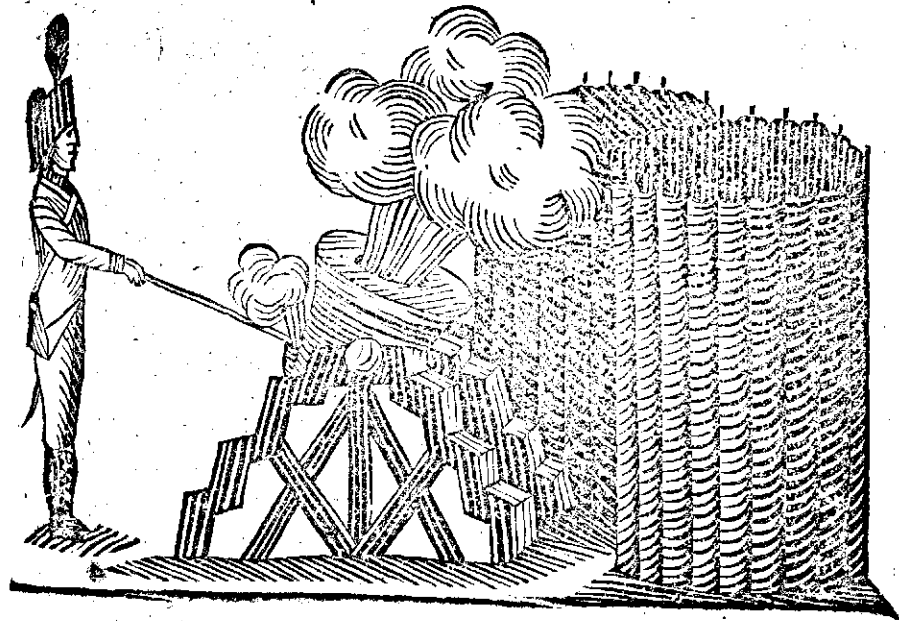
A' *Bánátusból* ilyen tudósítást adtak ki a' Magyar Országai közönséges levelek: A' *Blumentháli* uradalom Sep. 12-dik és 13-dik napjain adatott által szokott rendtartással az ő mostani tulajdonosának Feldmarschal *Schwartzenberg* Károly ő Hertzegségének. Az általadó Királyi Ember' képét *Hessen-Homburg* Huszár Regement-jébéli Kapitány *Atzél József* ur, az Orosz birodalombéli Sz. *Wladimir* Rend Rittere, a' *Blumentháli* új földes úr' képét pedig *Farádi Vörös Ignácz* úr több N. Vármegyék elsőbb rangú Táblabirája, viselték. Szép Déák beszédet mondtak el mind ketten. A' gyülekezett számos és fényes volt.

Hirdetés.

Posonyban *Landes József*, Győrött és Posonyban *Schweiger András*, Pápán és Szombathelyen *Zsoldos*, Pesten *Eggenberger* és *Härtleben*, könyváros — Egerben *Haberl* könyvkötő — Kassán *Ellinger*, Debretzenben *Cráti*, könyvnyomtató — Léván *Lovas*, és Székes Fővároson *Lang*, könyvkötő Uraknál, ilyen új könyv találtak.

Tisztelet Oltárja, mellyet Benedik Pius, Romai Pápa ő Szentségének halhatatlansására a' Magyar Hazában felállított Deáky Gedeon Reformatus Prédikátor

Ennek ára, a' Szent Atyának jól talált képével egyetemben, a' Romai, eredeti munkaszerént, szép kötésben, 1. Forint; a' ki 10 exemplárt elveszen, a' 11-dikét ingyen kápjja.

Előrefizetést tárgyázó Jelentés,

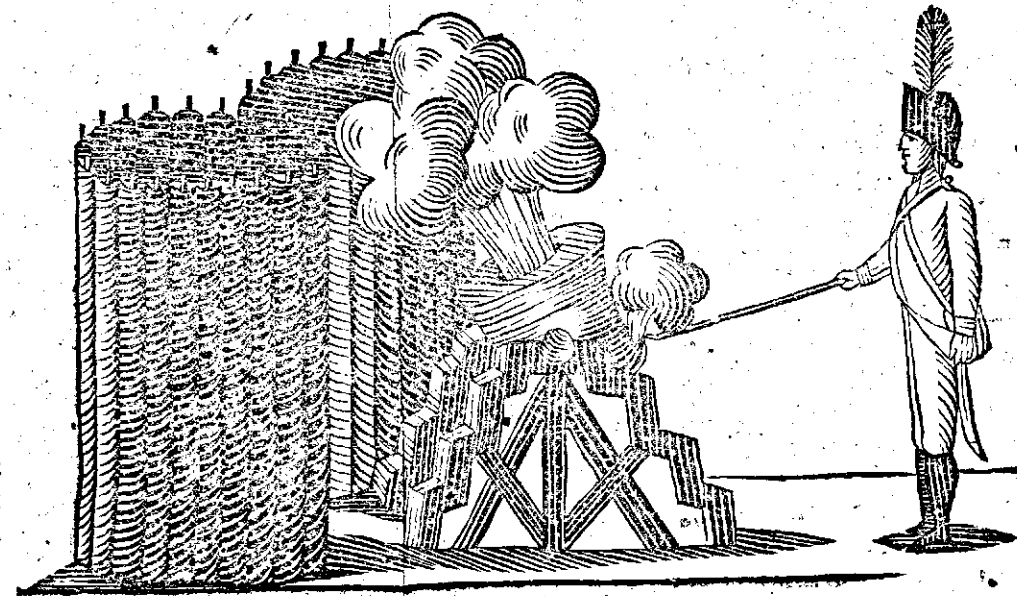
két olyan eredeti legújabb s' elmebeli Játékokra, mellyekkel több személyek is egyszerre mulathatják magokat. Ezen két Játékok úgy mint,

A Hadi Játék

vagy is az Hartzolás, melly az 1813-ik és 1814-ikben viselt sok és nagy hadaknak örök emlékezetekre gondoltatott ki.

És a Centrumirozás

vagy is, — minthogy itt soha egy képded (figura) a másikat nem üti, hanem inkább kiki a' köz céljára elérésére vetélkedve igyekszik, hogy csak az most köztött közbékességet annál elevcnebben ábrázolja, az úgy megnevezendő

B É K E S S É G I J Á T É K

A' Hadi Játék magában foglalván több holdokat, (mellyek közt motsár vizek, hidak s' várak találtnak) — és azonkívül négy seregekül is állván — (mellyeknek egyike egyesült Hatalmaknak Német Birodalomban lévő nagy armádáját, második a' mi Olasz Országi seregeinket, harmadik az éllenséges Francia fő armádát, negyedik az Olasz Országban lévő ellenség seregeit jelenti) — az újabb hadi mesterséget elevc színekkel le rajzolja, minthogy itt, mind a' gyalogság s' lovaság, mind pedig az ágyuzó sereg is előjön, és hol jobbra hol balra egy vár, főváros, avagy tábor ostromoltatik, néha megvéttetik, vagy pedig vitézül megtartatik, — és az ellenséges csapatok hol vissza nyomattatnak, hol elfogattatnak, hol pedig egészen is eltöröltetnek. Nem külföldben többnyire a' csatapiartzon fő ütközetre szálván a' dolog, ez mind addig ostromoltatik, míg a' győzedelmese minden fő helyeken elfoglalván, benn maradt ellenségeiket rabjaikra tették.

Ezen leg újabb Játék — (mellyet ha egyszer megleszen szereve, egész életében újra soha többé nem kell venni) — azért is nagyobb ajánlást érdemel az eddig kigondolt elmebeli csak négy Játékoknál, — (u. m. a' Schach, az ostábla, a' malom, és a' vár-vívásnál) — minthogy.

- 1-ször Ezt leírásának egyszeri elolvasásából, vagy annak egyszeri meglátásából is könnyen meg lehet tanulni.
- 2-szor Minthogy ezen játékkal nem csak 2, de 3 vagy 4 személy is egyszerre mulathatja magát, sőt a' már elkezdett játék folytatásában is részt lehet venni.
- 3-szor pedig, minthogy ezen játéknál senki mint a' fent nevezett játékoknál egyforma célra elérésére, nem köteleztetik, s' azért tehát kiki a' játék elnyerésére magának egy külön meg külön való Plánomot választhat.

Mivel azonban ezen játék sokkal jobban, mint sem én, ön magát fogja ajánlani, s' engemet, ezen kedveillen munkasággal kigondolt Játékoknak kiadására semmi ön hasznosulás nem ingerel, azért szivessen halgatva elmellőzöm mind azon dicséreteket, mellyekkel, ez mind eddig sok Játék kedvellőjötől fogadtatott, s' egyedül azt jegyzem meg, hogy ezen új Játék az mulatságra, mind privat személyeknek, akármelly korú, rendű, hivatalú és — (az Asszonyok is egész seregeket szerentséssen itt élvezérelhetvén,) — nemű legyenek is, mind pedig az házi számossabb társaságoknak is — (a' milyenek: a' Kávéházok, a' köz Intézetek, a' klastromok, a nevelés helyek, s. a' t.) — igen alkalmas, és hogy evvel a' játékkal az ember magát mind falun, mind a' városban sokkal jobban, és több tekintetekre nézve, (u. m. a' geographiában, historiában, és az elme éles serénységben) — sokkal hasznosabban mulathatja, mint sem azon ezer nemű kotzka, ikártya, vagy más szerentsébeli játékokkal, mellyek ugyan azon kívül, hogy a' sokszori vevéseik által ha nem többé, leg alább szint annyiba kerülnek, és a' mellet még több ártalmas tulajdonságokkal bírnak, még azon mulatságot is, mellyet az ember benne keres, — igen sokszor váratlanul csipős tsalánná ált változtatják.

Ezen Játéknak mennél előbb és közönségesebb ki-terjedése fel tett izéalom ugyan, de mivel a' sok képfaragó, esztergálos, asztalos, rézmetző, könyvnyomtató s' könyvkötő munkákra szükséges nagyobb költségeit tsupán csak egyedül magamnak viselni terhes, azért kineknek illendő tisztelettel jelentem, hogy Előrefizetés mellett, ezen század esztendeig is eltartó Játékot következőképp meghatározott áron — u. m. egy közönséges, színekkel meg nem világosított, és táblára fel nem vonatott Játékot, a' leírásával, s' a' képdedek figuráknak több mustráival együtt, egy forintot; — egy közép rendű; megfestett, négy táblára felvonatott, és az öszvehatásra alkalmasztatott pedig, az leírásával, s' a' képdedeknek külön mustráival együtt, két forintot, — végtére egy tsinosabban készült, 3 forintot V. C. — kiki megszerezhet. — Ambár pedig azon említett mustrák szerint, magokat a' figurákat kiki akármelly esztergálosnál megtsináltathatja, lehet mind azon által azokra is, — és ugyan a' fából faragott 60 képdedekre 1 forint 20 krajtzárral, a' tsombul metzettékre pedig, — azoknak különböző volta szerint, 4, 5, vagy, 8 forintra is, előre fizetni.

A' *Centrumirozás*, vagy *Bekerésgébi Játék* pedig, — melly a' világ négy részét, és a' benne uralkodó vélekedések, erköltsők, viseletok, s rendek különbségét a' magál-
raiban előadja, és azonkívül, nem csak 2, de 3, 4, 5, 6, 7, és 8 személyekre is úgy elvagyon készítve, hogy ha közfűlök valamelyik az Játék közben vör hozzáok magat kapito-
ni, vagy elmenni akarná, a Játékot még-is folytatni lehessen, a' nélkül, hogy azért valami alkalmatlanságot szenvedni, vagy magát a' játékot újra kellene kezdeni, — (valyon melly
elmés játék ditsekedhetett eddig evvel a' tulajdonsággal?) — a' fellebb említet különbség szerint, valamint a' Hadi Játék, 1, 2, vagy 3 forintba kerül.

Ezen Játék, mellyről igazán azt lehet mondani, hogy minden eddig ki-gondott elmés Játékok közül, talán a' legszebbik, következendő a' tulajdonságokkal bir, u. m.

1-ső Hogy itt egy képed a' masikat soha se nem üti, se kinem veti a' helyébül, melly tulajdonsággal ugyan az eddig ki-gondott elmés játékokból egy sem bir, valamint egy
olyan táblajáték sins, a' mellyen ugyan azon időben több személyek is egymással csak az elméjek szerint mulathatnak.

2-szor hogy itt szüntelen újabb meg újabb Planumokat vitatni, és az ellenkezőét hol akadályozni, hol egészen semmivé tenni kell.

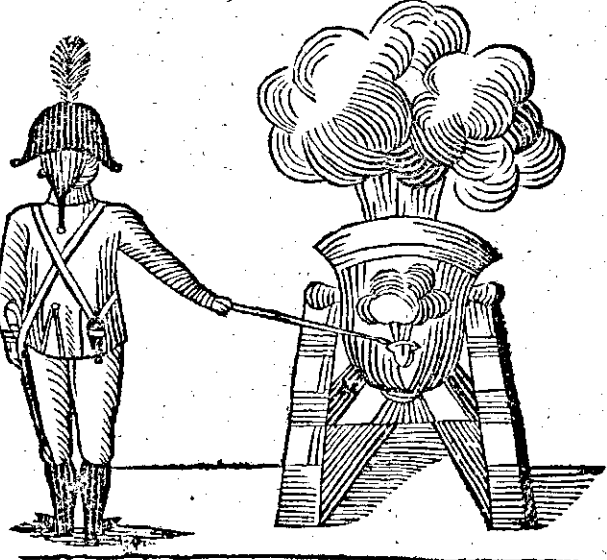
Ehez az Játékhoz megkivántató 32 figurák, hasonlóképpen — ha fábül valók, 45 krajtzarba, ha pedig esontbül lévőok, az Iskátulával együtt, 2 forintba belekerülnek, ambár
annak, a' ki az elsőbb játékhoz tartozandó 60 képedeket magának megszerzett, ezeket külön venni, éppen nem szükség.

Az előre fizetés sommájának letételére a' következendő Urak avagy helyek vannak ki-rendeltelve, u. m. *Pozsonyban* a' fő piarczon lévő Meidinger Ur Kunsthandlungja, *Pesten*
a' Rabus Ur és Comp. Comptoirja, *Kassán* a' N. Csorba Samuel Ur háza, valamint T. Professor Barlay Ur is. *Debreczenben* Kiss Orbán Ur, *Temervárott* Klapka József könyvnyomató
Ur. *Kolozsváron* T. Szilágyi Professor Ur, Közönségessen pedig minden nevezetesebb könyvas Műhelyek, tsak hogy azután kiki ott: a' hol a' fent meghatározott előrefizetést megteszi, ma-
gának a' felöl egy irott bizonyság levelkét kérjen ki, s azon úttal az előrefizetést szedő Uraknak ki-jelentse, hogy a' Játékok leírassát magyar vagy német nyelven akarja-e kiszolgál-
tatni magának? — Ambár pedig így az előrefizetésnek sommája mind a' két játékra nézve, 2, 4, vagy 6 forint, lehet mind azon által, 1, 2, vagy 3 forinttal is előre fizetni, a' melly
esetre mig-is azon hátra maradt felet, az Játékok általvitele alkalmatosságával pótolatül bé kell fizetni.

Azt is tisztességgel jelenteni kívántam, hogy ezen játékokat tsupán tsak az előrefizetés útján lehet megszerezni a' fen ki tett 2, 4 vagy 6 forint áron, mivel ha némely Pél-
damányok az előrefizető T. Urak ki elégitése után fenn maradnának is, azok minden esetre legalább két annyiba fognak kerülni.

Egyébb eránt minden Magyar s Erdély Országi Könyvüros Urakat megkérek, hogy minden előre fizetni kíváno Uraktól nyugtató levelke mellet, az előrefizetést felvenni, és az
ekképpen össze gyűjtött pénzt ide Bétsbe, midön, az előrefizetés, alább kiteit véghatárnapja eljön) — *Retour-Receiptse* vagy *Quietantia* mellett a' Magyar Kurinak első kiadoja-
hoz, Décsy Samuel Urhoz útasitni, és egyszersmind az előrefizető T. Urak lakhelyeiket, s az azokhoz vivő Posta útakat tudtomra adni ne terheltessenek, melly barátságos munkalko-
dásokért ime kötelezem magamat, hogy minden 10 előrefizető urak után, az 11-dik példamányt az általok küldendő alkalmatossággal ingyen ált-fogom küldeni.

Az előrefizetés véghatár napja f. E. Oktober 15-dikére van meghatározva, a' melly időre a' szükséges rézmettzések, nyomtatványok, figurak s. a. t. mind elfognak készülni.

Hogy pedig kiki a' Játék mivolta felöl meggyözdhessen, tisztelettel jelentem, hogy mind
a' kétféle játéknak Planumait, mind az azokhoz tartozó képedeknek formáit, a' fent ki-
nevezet különös 6 helyeken szabadon meglehet tekinteni. S Egyszersmind azt is mindennek tudtá-
ra adni kívántam, hogy ha az előre fizető Uraknak száma még Oktober 13-ik napja előtt annyira ne-
vekedne, hogy e' végre tett költségeimnek viszsza nyerését reménylhetném, éppen nem fogok kése-
delmeskedni, az egész előrefizetést mennél elébb bérekeszteni, s a' kívánt számú Játékokat által kül-
deni, a' mint mind ezekrül általam a' T. Publicum az Ujság levelek által tudósittatni fog, magában
értetödvén az, hogy a' kijellett határnap után hozzám érkezett előrefizetéseket az illető Uraknak
minden hijánosság nélkül vissza fogom küldeni.

A' mi magát az által küldést s avval járó költségeket illeti, tisztelettel jelentem, hogy az
Exemplároknek leküldését Pestig és Pésonyig magamra vállalom, a' messzebb helyekre léendő
áltattétel költségei pedig; valamint minden Posta költségei is, az illető Előrefizető Urakra fog-
nak háromlani, minthogy valamint az Önn haszon keresése enné a' Játékok kiadásánál távol
van tőlem, úgy éppen nem lehet kívanni, hogy a' messzebb fekvő Ország részeire is, az egye-
dül magamra nézve költséges áltattételt magamra vállaljam, annál inkább, minthogy ezeket Pesti
vásár alkalmatosságával kiki önnan könnyebben megkaphatja. Költ Bétsbe Augustusnak 8-kán 1814-ik
esztendőben

B. V. D.
a' Szerző.

